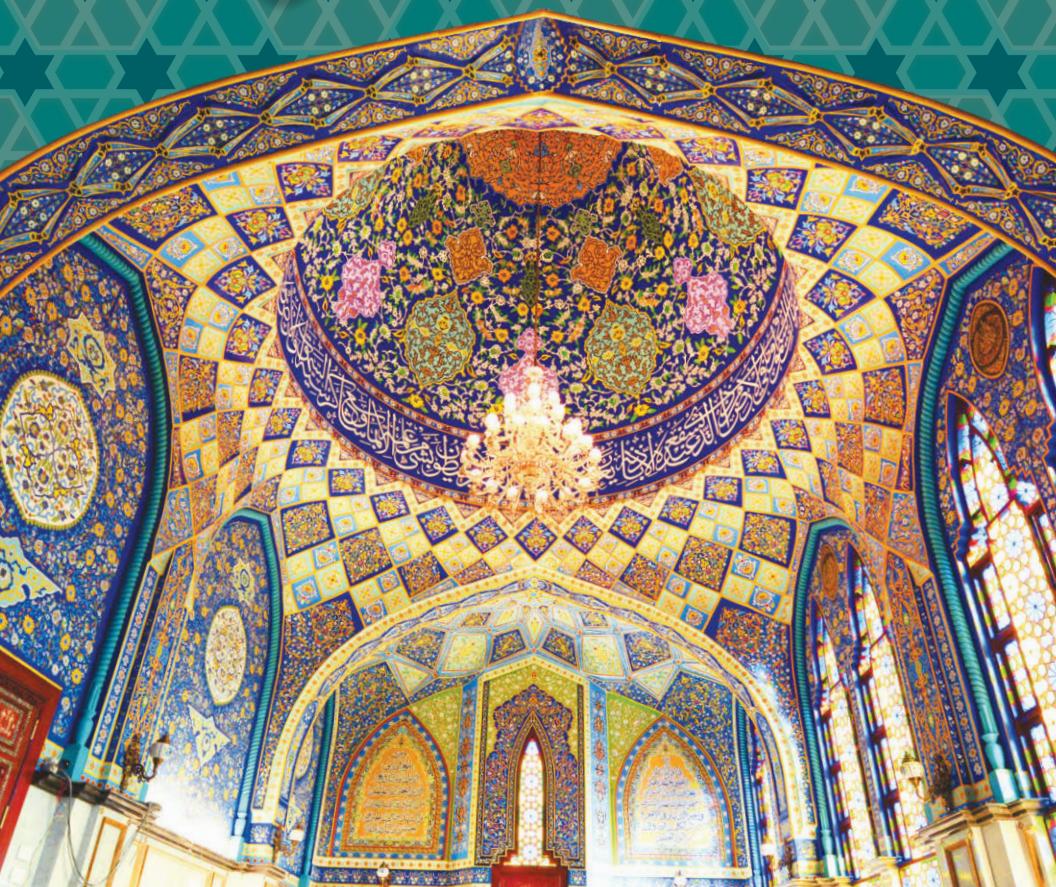

تصوف اور تعلیمات سلسل

پروفیسر ڈاکٹر سہین محبی الدین قادری

جملہ حقوق محفوظ ہیں

تصنیف: پروفیسر ڈاکٹر حسین مجی الدین قادری

ترتیب و تحریر: محمود رضا طاہری
نظر ثانی: ڈاکٹر محمد افضل قادری
زیر احتمام: شیخ الاسلام مرکزِ علوم الروحانیہ، منہاج یونیورسٹی لاہور
باشتراک: فرید ملت بریسرچ انٹرنسٹیوٹ (FMRI)
مطبع: منہاج القرآن پر نظرز، لاہور
اشاعت نمبر I: ستمبر 2023ء [۵۰۰ - پاکستان]
قیمت: روپے

﴿فہرست﴾

۲۷	مقدمہ
	باب نمبر: ۱
۳۱	تصوف کا معنی و مفہوم
۳۳	فصل نمبر: ۱﴾ تصوف کا لغوی معنی و مفہوم ﴿.....
۳۶	قول اول: الصفاء
۳۷	قول ثانی: الصفو
۳۷	قول ثالث: الصوف
۳۸	قول رابع: الصوف
۳۹	قول خامس: الصف
۳۹	قول سادس: الصفہ
۴۰	شیخ عبدال قادر جیلانی رحمۃ اللہ علیہ کے نکات عجیب
۴۶	تصوف کے لغوی معانی میں مشترکہ نکات
۴۹	فصل نمبر: ۲﴾ تصوف کی اصطلاحی تعریف ﴿.....
۵۱	تصوف کی اصطلاحی تعریف
۵۷	شیخ الاسلام ڈاکٹر محمد طاہر القادری کے نزدیک تصوف کی تعریف
۵۷	صوفی کی تعریفات
۶۲	صوفیائے کرام کی خصوصیات

باب نمبر: ۲

۶۳	تصوف: تقویٰ اور اخلاقِ حسنہ
۶۵	فصل نمبر: ۱) تقویٰ اور تصوف
۶۷	تقویٰ اختیار کرنے کا قرآن میں حکم
۷۰	تقویٰ کے بارے میں فرمائیں رسول ﷺ
۷۳	تقویٰ کے فحائل و ثرات
۸۲	لطیفِ نکتہ
۸۵	فصل نمبر ۲) حصول تقویٰ کے تقاضے
۸۷	۱۔ تعلق باللہ کی چتنگی
۹۰	۲۔ صدق و خلوص کا حصول
۹۵	۳۔ تذکیرہ نفس
۹۹	۴۔ دنیا سے بے رغبتی
۱۰۳	۵۔ قلتِ طعام، کلام اور منام
۱۰۵	قلتِ طعام
۱۰۶	قلتِ کلام
۱۰۸	قلتِ منام (کم سونا)
۱۱۰	فصل نمبر: ۳) اخلاقِ حسنہ و اخلاقِ رزیله
۱۱۵	حسن خلق کی فضیلت
۱۱۹	صوفی اور چند بنیادی اخلاقِ حسنہ

فہرست

۱۱۹	ا۔ رفق وزیری
۱۲۰	۲۔ صبر و برداشت
۱۲۱	۳۔ شکر و امتنان
۱۲۳	۴۔ استغنا و سیر چشمی
۱۲۴	صوفیا اور اخلاق رذیلہ سے اجتناب
۱۲۵	۱۔ ظلم و ناصافی
۱۲۶	۲۔ کذب و جھوٹ
۱۲۷	۳۔ غرض و غضب (غضبه)
۱۲۹	۴۔ غرور و تکبر
۱۳۰	۵۔ حسد و بغض اور کینہ و عداوت
۱۳۳	۶۔ بخل (کنجوسی)
۱۳۴	۷۔ حرص و لالج
۱۳۵	۸۔ غیبت، چغلی اور بہتان
۱۳۹	فصل نمبر: ۳: ﴿ احسان اور بھلائی ﴾
۱۴۱	احسان مع اخلاق
۱۴۵	احسان مع اخلاق
۱۴۷	احسان اور تصوف ایک ہی حقیقت کے دونام
۱۴۷	تصوف کے چند دلائل
۱۵۰	خلاصہ کلام

باب نمبر: ۳

..... ۱۵۲	تصوف کا آغاز و ارتقاء
..... ۱۵۳	فصل نمبر: ۱ ﴿ صحابہ کرام رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ کا دور اور تصوف ﴾
..... ۱۵۷	حضرت ابو بکر صدیق رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۶۱	حضرت عمر بن الخطاب رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۶۳	حضرت عثمان غنی رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۶۶	حضرت علی المرتضی رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۶۹	اصحابِ صفة اور تصوف
..... ۱۷۳	دیگر صحابہ گرام کے صوفیانہ افکار و اعمال
..... ۱۷۳	۱۔ حضرت حارشہ رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۵	۲۔ حضرت عثمان بن مظعون رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۶	۳۔ حضرت بہلول بن ذویب رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۷	۴۔ حضرت براء بن ماک رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۷	۵۔ حضرت ابوذر غفاری رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۷	۶۔ ابو عبیدہ بن جراح رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۸	۷۔ حضرت عمار اور عبد اللہ بن مسعود رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۸	۸۔ حضرت ابو رافع رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۷۹	۹۔ حضرت حنظله رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ
..... ۱۸۱	فصل نمبر: ۲ ﴿ تابعین کا دور اور تصوف ﴾
..... ۱۸۲	۱۔ حضرت اُویں قرنی رَحْمَةُ اللّٰہِ عَلٰیہِ وَآلِہِ وَسَلَّمَ

فہرست

۱۸۷	حضرت حسن ابسری رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلٰيْهِ
۱۹۰	حضرت آسود بن یزید نجاشی رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلٰيْهِ
۱۹۱	حضرت مسروق بن عبد الرحمن رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلٰيْهِ
۱۹۲	حضرت ابواکل رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلٰيْهِ
۱۹۲	حضرت عمرو بن شرحبیل رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلٰيْهِ
۱۹۵	فصل نمبر: ۳ ﴿ تبع تابعین کا دور اور تصوف ﴾
۱۹۹	حضرت ذوالنون مصری رَحْمَةُ اللّٰهِ
۲۰۰	حضرت بایزید بسطامی رَحْمَةُ اللّٰهِ
۲۰۵	الدّرّب العزّت سے مکالمہ
۲۰۵	اللّٰہ کے قرب کا حقیقی راستہ
۲۰۶	چند مزید اقوال
۲۰۸	حضرت جنید بغدادی رَحْمَةُ اللّٰهِ
۲۰۸	چند اقوال
۲۱۱	فصل نمبر: ۴ ﴿ متاخرین کا دور اور تصوف ﴾
۲۱۲	شیخ ابونصر طوسی رَحْمَةُ اللّٰهِ
۲۱۲	شیخ اشلمی اور امام الشیری رَحْمَةُ اللّٰهِ
۲۱۳	پانچویں، چھٹی اور ساتویں صدی ہجری کے صوفیا

باب نمبر: ۳

فَقِيَاءُ الْأَرْبَعَةِ كَصَوْفِيَّةِ أَحْوَالٍ وَاقْوَالٍ ۲۱۷ ۲۱۷
فَصْلُ نُمْبَرٍ: ۱ ﴿ اِمَامٌ عَظِيمٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَصَوْفِيَّةِ أَحْوَالٍ وَاقْوَالٍ ۚ ۯ ۲۱۹ ۲۱۹
کثرت عبادت ۲۲۳ ۲۲۳
زہد و تقوی ۲۲۶ ۲۲۶
سخاوت اور حسن اخلاق ۲۲۹ ۲۲۹
فَصْلُ نُمْبَرٍ: ۲ ﴿ اِمَامٌ مَالِكٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَصَوْفِيَّةِ أَحْوَالٍ وَاقْوَالٍ ۚ ۯ ۲۳۱ ۲۳۱
عبدات و تلاوت کا شوق ۲۳۵ ۲۳۵
ادب بارگاہِ رسالت مآب صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۲۳۶ ۲۳۶
کوڑوں کی سزا ۲۳۸ ۲۳۸
فتاویٰ دینے میں احتیاط ۲۳۹ ۲۳۹
اقوال ۲۳۹ ۲۳۹
فَصْلُ نُمْبَرٍ: ۳ ﴿ اِمَامٌ شَافِعٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَصَوْفِيَّةِ أَحْوَالٍ وَاقْوَالٍ ۚ ۯ ۲۴۵ ۲۴۵
محبت رسول صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۲۴۹ ۲۴۹
زہد و تقوی ۲۴۹ ۲۴۹
گوشہ شیشی کا ذوق ۲۵۱ ۲۵۱
کمال انسانیت ۲۵۲ ۲۵۲
خودداری ۲۵۳ ۲۵۳
عاجزی و انکساری ۲۵۴ ۲۵۴
سخاوت و فیضی ۲۵۴ ۲۵۴

فہرست

فصل نمبر: ۳۰	امام احمد بن حنبل رضی اللہ عنہ کے صوفیانہ آحوال و اقوال	۲۵۷
۲۵۹	امام احمد بن حنبل رضی اللہ عنہ کے فضائل
۲۶۰	فرقہ معتزلہ اور کرامت کا ظہور
۲۶۱	ذوقِ عبادت
۲۶۲	ادب و احترام
۲۶۲	تقویٰ و پرہیز گاری
۲۶۳	نقرو و سادگی
۲۶۴	اقوال و ملغو خات
باب نمبر: ۵		
۲۶۷	سلاسل تصوف
۲۶۹	فصل نمبر: ۱۰ سلاسل تصوف کی تشکیل
۲۷۲	سلاسل کی ابتداء
۲۷۳	سلاسل تصوف کا سنہر ادوار
۲۸۰	مشہور سلاسل اور ان کی ترویج
۲۸۲	دیگر غیر مشہور سلاسل
۲۸۳	فصل نمبر: ۲۰ سلسلہ قادریہ
۲۸۵	شاخین
۲۸۶	بڑی صیغہ میں سلسلہ قادریہ کا فروغ
۲۸۶	پاکستان میں سلسلہ قادریہ کی ترویج اور تقدیمۃ الاولیاء رحمۃ اللہ

تصوف اور تعلیماتِ سلاسل

۲۸۷	اُردن، فلسطین اور عمان میں سلسلہ قادریہ کا فروغ
۲۸۷	چین میں سلسلہ قادریہ کا تعارف
۲۸۸	سلسلہ قادریہ کی بنیادی تعلیمات
۲۹۰	اشغالِ مشائخِ قادریہ
۲۹۰	ذکرِ جہری
۲۹۱	ذکرِ تخفی
۲۹۲	مراقبہ
۲۹۲	شیخ عبد القادر جیلانی رحمۃ اللہ علیہ
۲۹۳	بچپن کے احوال
۲۹۴	اقوال
۳۰۰	تصانیف
۳۰۳	فصل نمبر: ۳ سلسلہ چشتیہ
۳۰۶	بنیادی تعلیمات
۳۰۶	بیعت کرنا
۳۰۷	انسان کے ادراک و احساس کو درست کرنا
۳۰۷	ارکانِ اسلام کی پابندی پر زور
۳۰۸	آدابِ سماع کا التزام
۳۰۹	اشغالِ مشائخِ چشتیہ
۳۰۹	مرید کو تلقین
۳۰۹	ذکرِ جملی

فہرست

۳۰۹	مراقبہ.....
۳۱۰	صلوٰۃ مکuous اور صلوٰۃ کن فیکون
۳۱۰	حضرت خواجہ معین الدین پچشتی اجمیری رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.....
۳۱۲	اقوال و مقولات.....
۳۱۷	فصل نمبر: ۳ ﴿ سلسلہ نقشبندیہ ﴾.....
۳۱۹	القاب
۳۲۰	شخیں
۳۲۰	بنیادی تعلیمات
۳۲۲	کرامات کا کم یا زیادہ ہونا اور ولایت میں افضلیت
۳۲۲	اصطلاحات نقشبندیہ
۳۲۳	۱۔ ہوش دردم
۳۲۳	۲۔ نظر بر قدم
۳۲۳	۳۔ سفر در وطن
۳۲۳	۴۔ خلوت در انجمن
۳۲۵	۵۔ یاد کرد
۳۲۵	۶۔ بازگشت
۳۲۵	۷۔ نگہداشت
۳۲۵	۸۔ یادداشت
۳۲۶	۹۔ وقوف زبانی
۳۲۶	۱۰۔ وقوف عددی

تصوف اور تعلیماتِ سلاسل

۳۲۶.....	۱۱۔ وقوف قلبی
۳۲۷	حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رحمۃ اللہ
۳۲۸	احوال و اقوال
۳۳۱	فصل نمبر: ۵ ﴿ سلسلہ سہروردیہ ﴾
۳۳۳	سلسلہ سہروردیہ کا منفرد شرف
۳۳۴	سہروردی مشائخ نے مغلوں کو مسلمان کیا
۳۳۵	اطورِ سفیر خدمات
۳۳۵	آپ کے لیے رباط کی تعمیر
۳۳۶	اتباعِ سنت کی سختی سے پابندی
۳۳۶	شیخ فرید الدین گنج شکر اور شیخ سعدی کی ارادت مندی
۳۳۷	شیخ کے احوال و اقوال
۳۳۹	فصل نمبر: ۶ ﴿ سلسلہ رفاعیہ ﴾
۳۴۲	سید احمد بن ابو الحسن الرفاعی رحمۃ اللہ
۳۴۵	شیخ رفاعی کے اقوال
۳۴۶	تصنیفات و تایفیات
۳۴۹	فصل نمبر: ۷ ﴿ سلسلہ شاذیہ ﴾
۳۵۱	بنیادی تعلیمات
۳۵۳	متاخرین شیوخ اور مختلف ممالک میں شاخص
۳۵۴	شیخ ابو الحسن شاذی رحمۃ اللہ
۳۵۵	احوال و اقوال

..... تصنیف	۳۵۹
فصل نمبر: ۸ طائے اور سلاسل کی ذیلی شاخیں	۳۶۱
صاحب ”دلاںل الخیرات“ امام الجزوی	۳۷۰
و سلطی ایشیاء میں احیائے اسلام اور صوفیا	۳۷۲
حضرت بہاء الدین نقشبند رحمۃ اللہ (وفات ۱۳۸۹ھ)	۳۷۳
سلسلہ قادریہ کی ذیلی شاخیں	۳۷۸
بلادِ مغرب میں سلسلہ شاذیہ کی ذیلی شاخیں	۳۷۹
مصر اور شام میں مدینی اور شاذی شاخیں	۳۸۰
عرب میں رفاعی طائے	۳۸۱
فصل نمبر: ۹ سلاسل میں پوشیدہ حکمت	۳۸۳
کشف و سلوک	۳۸۵
شریعت و حقیقت	۳۸۶
ضرورتِ شیخ	۳۸۷
اسناد کی مصلحت	۳۸۹
سالکین کی تربیت و نقوص سبعہ	۳۸۹
راہ سلوک کا جدول	۳۹۱
نفس امارة کے اوصاف	۳۹۳
نفس الوّامہ کے اوصاف	۳۹۳
نفس ملجمہ کے اوصاف	۳۹۴
نفس مطمئنہ کی خصوصیات	۳۹۴

تصوف اور تعلیماتِ سلاسل

۳۹۳	نفس راضیہ کے اوصاف
۳۹۵	نفس مرضیہ کے اوصاف
۳۹۵	نفس کاملہ کے اوصاف
۳۹۶	انسان کے چار عالم
۳۹۷	عالم ناسوت
۳۹۷	عالم ملکوت
۳۹۷	عالم جرود
۳۹۷	عالم لاہوت
۳۹۸	درجاتی ڈھانچہ
۳۹۸	خلاصہ
باب نمبر: ۲:	
۳۹۹	دیگر معروف شخصیات کے صوفیانہ احوال و اقوال
۴۰۱	فصل نمبر: ۱: حضرت داتا نجیب علی ہجویری رحمہ اللہ علیہ
۴۰۳	ولادت اور ابتدائی تعلیم
۴۰۴	مزارات اولیاء پر حاضری
۴۰۵	کشف المحبوب کی فہرست کی اہمیت
۴۰۶	تصوف کی تعریفات
۴۰۷	خرقہ پوشی کے متعلق ارشاد
۴۰۹	دیگر اقوال و تعلیمات
۴۱۱	ادب کی اقسام

فہرست

۳۱۱	باطنی امراض اور خود فرمی۔
۳۱۲	تین قسم کے آدمیوں کی صحبت سے اجتناب
۳۱۷	فصل نمبر: ۲ ﴿ جیۃ الاسلام امام غزالی رَحْمَةُ اللّٰہُ عَلٰی ہے ...
۳۱۹	نام و نسب اور تعلیم
۳۱۹	جامعیہ نظامیہ کی مند نشینی
۳۲۰	شان و شوکت کو ترک کر کے زہد و تقویٰ کی راہ
۳۲۱	عظمت و شان
۳۲۳	تصوف کے سلسلے میں خدمات
۳۲۴	تصانیف
۳۲۴	احیاء علوم الدین کی خصوصیات
۳۲۷	اقوال و ملغو نظات
۳۲۸	امام غزالی اور طلبہ کے ۱۰ آداب
۳۳۰	طہارت کے ۲۳ مراتب
۳۳۱	نماز کی اہمیت
۳۳۱	زکوٰۃ کے اسرار
۳۳۱	روزہ کے تین درجات
۳۳۲	حج کے باطنی اسرار اور آداب
۳۳۲	زمین ایک عارضی ٹھکانہ ہے
۳۳۳	دنیا کے تفکرات کے نقصانات

فصل نمبر: ۳۰	شیخ محبی الدین ابن العربی
۲۳۵	
شیخ عبد القادر جیلانی کی دعا اور ابن عربی کی پیدائش	
۲۳۷	
حاتم الطائی سے نبی تعلق	
۲۳۸	
اسفار و سیاحت	
۲۳۸	
شیخ شہاب الدین سہروردی رحمۃ اللہ علیہ سے ملاقات	
۲۳۹	
علمت و شان	
۲۳۹	
ابن عربی کے فلسفہ کامر کزی نقطہ... وحدت الوجود	
۲۴۱	
تصانیف	
۲۴۱	
اقوال	
۲۴۳	
علم کلام اور عقلیات کے بارے میں رائے	
۲۴۵	
قرآن مجید کے بارے میں اظہار خیال	
۲۴۶	
حروفِ تہجی کے اسرار اور موز کا بیان	
۲۴۶	
فصل نمبر: ۳۱	مولانا محمد جلال الدین رومی رحمۃ اللہ علیہ
۲۴۹	
نام و نسب اور خاندان	
۲۵۱	
خواجہ فرید الدین عطار رحمۃ اللہ علیہ سے ملاقات	
۲۵۱	
نیشاپور سے قونیہ تک کا سفر	
۲۵۲	
شیخ شمس تبریز رحمۃ اللہ علیہ کے ساتھ ملاقات	
۲۵۲	
اخلاق و عادات	
۲۵۳	
عبادت و ریاضت	
۲۵۳	
نفع بخشی و فیض رسانی	
۲۵۳	

۱۰۰ فہرست

۳۵۵.....	اقوال
۳۵۵.....	نقد و فاقہ
۳۵۶.....	حقیقت ریاضت
۳۵۶.....	امراء و سلاطین سے اجتناب
۳۵۷.....	روایت باری تعالیٰ کا طریقہ
۳۵۸.....	دنیا کے رنج و الم سے چھکارے کا طریقہ
۳۵۹.....	شهرت سے بچنے کی تلقین
۳۵۹.....	بھگڑا و نحاصت سے پرہیز
۳۶۰.....	نماذ کی خصوصی تلقین
۳۶۰.....	احکام شرع کی حکمت و مصلحت
۳۶۱.....	سگان مقریبین پر رحم
۳۶۱.....	حق تلفی و ناصافی سے اجتناب
۳۶۲.....	فکر موت
۳۶۲.....	عقیدت مندوں کو وصیت
۳۶۳.....	وصال اور مند شینی
۳۶۳.....	تصانیف
۳۶۵.....	فصل نمبر: ۵ ﴿ تصوف اور تحریک منہاج القرآن ﴾
۳۶۷.....	تصوف کی ترویج و فروغ میں تحریک منہاج القرآن کی خدمات
۳۶۷.....	فروغ تصوف میں علمی سطح پر خدمات
۳۶۹.....	فروغ تصوف میں عملی سطح پر خدمات

تصوف اور تعلیماتِ سلاسل

۱۔ کتبِ تصوف کی بطور نصاب تدریس.....	۳۶۹
۲۔ شیخ الاسلام انسٹیٹیوٹ آف سپرچوکل سٹڈیز کا قیام	۳۷۰
۳۔ محفل نعت و ذکر اور شب بیداری کا اہتمام	۳۷۰
۴۔ سالانہ اجتماعی اعتکاف کا اہتمام	۳۷۰
۵۔ تربیتی کمپس کا انعقاد.....	۳۷۵
۶۔ گوشہ درود کا قیام	۳۷۱
۷۔ اسلامک سینٹر ز کا قیام.....	۳۷۱
۸۔ خلاصہ کلام	۳۷۱
پروفیسر ڈاکٹر حسین محی الدین قادری کی شاہ کار تصنیف	۳۷۳
۹۔ مصادر و مراجع	۳۷۷

MINHAJ BOOKS STORE

Online Shopping

Order on WhatsApp

+92 309 7417163

-

1 کتابوں کی خریداری کیلئے پر کلک کریں
-

2 کیاگاں سے کتابیں مفت کریں
-

4 آپ خریداری کو کریں میں ایک یا ایک سے زیاد کتابیں شامل کر سکتے ہیں۔

کتابیں شامل کرنے کے بعد آرڈر کا ہٹن دبائیں
-

6 مفت شدہ کتابوں کی خریداری پر مفت کریں

اب آپ کی طرف سے آرڈر مکمل ہو گیا ہے۔ منہاج بکس نمائندہ کتب آپ کے ایڈریس پر بھجو کر آپ کو مفت کر دے گا۔
-

5 مفت شدہ کتابوں کی خریداری کیلئے مفت کریں